

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. +370 626 22 252, el. p. info@am.lt, <https://am.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

I

Nr.

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Aplinkos ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Gervelės, Giedraitiškių, Gratiškių, Viliūniškių valstybinių telmologinių, Avižienių, Bestraigiškių valstybinių herpetologinių, Šilo, Norkiškės valstybinių botaninių ir Ažukriaunio valstybinio botaninio-zoologinio draustinių steigimo, jų ribų planų ir nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau – Projektas).

1. Projektu sprendžiama problema ir Projektą rengti paskatinusios priežastys

Devyniose Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose nepakanka būtinųjų apsaugos priemonių, todėl nėra būtinųjų sąlygų norint teritorijas nustatyti buveinių apsaugai svarbiomis teritorijomis. Būtinųjų apsaugos priemonių trūksta miško žemėje esančių saugomų buveinių ir rūšių augavietėse ir radavietėse. Dažnai tai yra IV grupės (ūkiniai) miškai, kuriuose taikomi tik bendrieji (minimalūs) miško naudojimo ir atkūrimo reikalavimai. Numatyta įsteigus draustinius keisti miškų grupes – iš vyraujančios IV grupės į III ir II. Atlikus minėtus pakeitimus, būsimų draustinių miškai bus kertami neplynaisiais kirtimais, o pagrindinio naudojimo kirtimus bus leidžiami vykdyti tik esant brandesniai medynų amžiui. Įsteigus draustinius, būtinąsias apsaugos priemones nustatys Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų ir Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo įstatymai (pvz., draudimas nustatytais atvejais tręšti, naudoti augalų apsaugos produktus; draudimas dalyti dalimis žemės sklypus ir kt.). Neįsteigus draustinių ir nenustačius būtinųjų apsaugos priemonių, išliktų rizika, kad saugotinos gamtinės vertybės būtų sunaikintos, Lietuva nevykdytų Direktyvos 92/43/EEB nuostatų, Europos Komisijos Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūra Nr. INFR(2020)2371 pasiektų Europos teisingumo teismą. Galimas realus neigiamas poveikis – sustabdyta Europos Sąjungos finansinė parama projektams, susijusiems su Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijomis (pvz., geležinkelio ruožo Kaunas – Klaipėda elektrifikavimui) ir (arba) Europos teisingumo teismas paskirtų Lietuvai finansinį nuosprendį. Planuojant draustinius vadovautasi esamais tyrimų duomenimis, kai kurie tyrimai atlikti planuojant saugomas teritorijas. Visi teritorijų planavimo dokumentai yra vieši ir gali būti peržiūrėti prisijungus prie Teritorijų planavimo ir statybos vartų¹. Projektą rengti paskatino Europos Komisijos Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros Nr. INFR(2020)2371 oficialus pranešimas apie direktyvos 92/43/EEB neįgyvendinimą.

Visi fiziniai ir juridiniai asmenys, kurių žemės sklypai pateks į steigiamus draustinius, informuoti asmeniškai registruotais laiškais. Iš viso informuoti 219 fiziniai ir juridiniai asmenys.

¹ <https://www.planuojustatau.lt/>

2. Projektu siūlomo teisinio reguliavimo esmė – problemos sprendimas

Projektu siūloma įsteigti 9 valstybinius draustinius. Taip bus nustatytos būtinios apsaugos priemonės, numatytos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme ir draustinių nuostatuose. Minėtuose įstatymuose nustatomi bendrieji saugomų teritorijų apsaugos reikalavimai, pvz. tokie kaip draudimas dalyti žemės sklypus ar draudimas numatytais atvejais tręšti ar naudoti augalų apsaugos produktus. Draustinių nuostatuose numatomi konkrečiam draustiniui unikalūs apsaugos reikalavimai. Steigiant draustinius numatyta keisti ir kai kurių miškų grupes iš IV ir III į IIA. Pakeitus miškų grupes miškų savininkams ir valdytojams bus draudžiama vykdyti plynuosius miško kirtimus ir pasikeis minimalus kertamo medyno amžius. Už įvedamus ūkinės veiklos apribojimus privačių miškų savininkams numatytos lėšos kompensacijoms išmokėti. Atlikus šiuos veiksmus bus sudarytos teisinės prielaidos nustatyti buveinių apsaugai svarbias teritorijas.

3. Pasiūlymų įgyvendinimo mechanizmas, kaštai ir nauda

Vyriausybei įsteigus draustinius, patvirtinus draustinių ribų planus ir nuostatus, informacija apie draustinius registruojama Saugomų teritorijų kadastre. Apie naujai nustatytas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas informuojami žemės savininkai. Minėtus veiksmus atlieka (organizuoja) Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

Medynų vertė, nuo kurios 10 metų laikotarpyje gali būti apskaičiuojamos ir mokamos kasmetinės kompensacijos privataus miško savininkams – apie 759 849 Eur (paskaičiuota maksimaliai, neišminusavus miško ruošos sąnaudų, kurios dėl rinkos sąlygų nuolat kinta, todėl nebuvo vertinamos). Nuo 2024 m. liepos 1 d. apskaičiuojant kasmetinės kompensacijos dydį turi būti taikoma minimali 3,5 proc. palūkanų norma, nustatyta STĮ 34 straipsnio 3 dalies 1 punkte, tad teoriškai metinis kompensacijų poreikis – apie 26 595 Eur. Planuojama, kad poreikis mokėti kompensacijas atsirastų nuo 2026 m.

Paminėtina, kad, vadovaujantis pastarojo dešimtmečio patirtimi, tik nedaugelis žemės savininkų kreipiasi dėl kompensacijų išmokėjimo, todėl realus kompensacijų poreikis būna daug mažesnis nei paskaičiuotas.

Numatoma, kad nuo 2025 m. vienkartinės kompensacijos¹ bus išmokamos iš pažangos priemonėje Nr. 02-001-06-08-01 „Išsaugoti biologinę įvairovę“² numatytų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų.

Planuojama teritorija apims dalį valstybinės reikšmės miškų sklypų, kuriuos patikėjimo teise valdo valstybės įmonė Valstybinių miškų urėdija. Kompensacijų už ūkinės veiklos apribojimus valstybinės reikšmės miškų plotuose nereikės.

Priemonių nauda – didesniame plote išsaugotos gamtinės vertybės, nustatytos būtinios apsaugos priemonės saugomoms Europos Bendrijos svarbos buveinėms ir rūšims. Sudarytos sąlygos 9 ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas nustatyti buveinių apsaugai svarbiomis teritorijomis. Pašalinti kai kurie trūkumai, nurodyti Europos Komisijos Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros Nr. INFR(2020)2371 oficialiame pranešime apie direktyvos 92/43/EEB neįgyvendinimą.

4. Rodikliai, kurie bus stebimi

Geresnė saugomų buveinių ir rūšių apsaugos būklė devyniuose draustiniuose. Pakartotinai tikrinama kas 6 metus.

¹ Saugomų teritorijų įstatymo 34 str. 2 d. nurodytais atvejais.

² Pažangos priemonės Nr. 02-001-06-08-01 „Išsaugoti biologinę įvairovę“ aprašo veiklos Nr. 2.5 ir 2.6.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos¹ nuostatų įgyvendinimas (pažymimas tinkamas variantas)

☒ Projektu įgyvendinamos šios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatos: *(nurodomos programos nuostatos ir punktas ar papunktis, kuriame jos nurodytos).*

„651. Nuosekliai stiprinsime miškuose esančių vertybių apsaugą, ypač atsižvelgiant į mokslinius tyrimus, pasiteisinusią tarptautinę patirtį, išsaugant saugomas rūšis ir buveines.“;

„689. Drastiškai nykstant viso pasaulio rūšims ir joms išgyventi reikalingoms buveinėms stiprinsime jų apsaugą, ypač didelį dėmesį teikiant saugomoms teritorijoms ir jų plėtrai.“;

„690. Steigiant saugomas teritorijas bei užtikrinant jų efektyvų valdymą sieksime, kad būtų sustabdytas biologinės įvairovės, įskaitant rūšis ir buveines, nykimas bei pasiekti Europos Sąjungos Gamtos atkūrimo plane numatyti tikslai.“

☐ Projektas neprieštarauja Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai.

6. Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimas ir (ar) įgyvendinimas (pažymimas tinkamas variantas)

☒ Projektu neperkeliamos ir neįgyvendinamos Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos.

☐ Projektu perkeliama *(dėl Direktyvų)* ir (ar) įgyvendinama *(dėl Reglamentų ir Sprendimų)* šios Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos: *(išvardijama). (Taip pat nurodomi kiti su Projektu susiję tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai, kai jie nėra įgyvendinami.)* Projektas yra įtrauktas į perkeliama ir (ar) įgyvendinamo Europos Sąjungos teisės akto perkėlimo ir įgyvendinimo planą Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinėje sistemoje (LINESIS), į kurią įkelta atitikties lentelė². Siekiant užtikrinti visišką susijusių Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimą ir (ar) įgyvendinimą, reikės priimti ...*(išvardijami Lietuvos Respublikos teisės aktai, kuriuos reikės priimti).*

7. Notifikavimas³ Europos Komisijai (pažymimas tinkamas variantas)

☒ Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.

☐ Projektas notifikuotinas Europos Komisijai *(nurodoma data).*

8. Pranešimo Europos Komisijai teikimas⁴ (pažymimas tinkamas variantas)

☐ Pranešimas Europos Komisijai teiktinas.

☒ Pranešimas Europos Komisijai neteiktinas.

9. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas⁵ (pažymimas tinkamas variantas)

☐ Atliktas Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas *(pateikiamos nutarimo projekto poveikio vertinimo rezultatų išvados – apibendrinta informacija, kurioje nurodomas numatomo teisinio reguliavimo tikslas, galimas teigiamas ir (ar) neigiamas Projekto poveikis kiekvienu vertinimo aspektu, kur įmanoma, pagrįstas atliktais skaičiavimais; jeigu atliekamas Projekto*

¹ [Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa](#), kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

² [Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių](#), patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 21 „Dėl Europos Sąjungos reikalų koordinavimo“, 7 priedas.

³ [Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklės](#), patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

⁴ [Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo ir Pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinamus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo tvarkos aprašas](#), patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 1389 „Dėl pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinamus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo“.

⁵ [Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos](#), patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktas.

poveikio aplinkai ir klimato kaitai vertinimas¹, kokybiškai ir (ar) kiekybiškai įvertinamas ir aprašomas galimas poveikis aplinkai ir klimato kaitai²; dėl poveikio aplinkai ir klimato kaitai vertinimo konsultuoja Aplinkos apsaugos agentūra³).

☒ Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

☐ Ši informacija nurodoma aiškinamajame rašte (*Lietuvos Respublikos Seimui teiktinų įstatymų ar kitų Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų projektų poveikio vertinimo rezultatai pateikiami aiškinamajame rašte vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 135 straipsnyje nustatytais reikalavimais*).

10. Teisės aktai, kuriuos reikės priimti, pakeisti arba pripažinti netekusiais galios (pažymimas tinkamas variantas)

☒ Projektui įtraukti į teisės sistemą kitų teisės aktų priimti nereikės.

☐ Projektui įtraukti į teisės sistemą reikės priimti šiuos teisės aktus:

☐ Ši informacija nurodoma aiškinamajame rašte (*kai teikiamas įstatymo projektas*).

11. Informacija apie sąvokų įvertinimą Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka (pažymimas tinkamas variantas)

☒ Projekte naujų sąvokų nėra.

☐ Projekte vartojamos sąvokos aprobuotos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

☐ Ši informacija nurodoma aiškinamajame rašte (*kai teikiamas įstatymo projektas*).

12. Kita reikalinga informacija

Projekte neregamentuojamas asmens duomenų naudojimas.

13. Konsultavimasis su visuomene⁴ interneto svetainėje epilietis.lrv.lt (pažymimas tinkamas variantas)

☐ Projektas viešosioms konsultacijoms skelbtas interneto svetainėje epilietis.lrv.lt, kur pastabas ir pasiūlymus nuo 202.. m. ... d. iki 202.. m. ... d. galėjo teikti visi suinteresuoti asmenys (*nurodomas konsultavimosi tikslas (tikslai), būdas (būdai), suinteresuoti asmenys, su kuriais konsultuotasi, konsultavimosi trukmė ir apibendrinti konsultavimosi rezultatai – pateikiamos bendros (agreguotos) viešųjų konsultacijų dalyvių nuomonių tendencijos, nurodoma, kaip į konsultavimosi su visuomene rezultatus atsižvelgta Projekte*).

☒ Projektas viešosioms konsultacijoms interneto svetainėje epilietis.lrv.lt neskelbtas.

14. Derinimas su suinteresuotomis institucijomis ir suinteresuotais asmenimis

Projektas per TAIS teiktas derinti (TAIS Nr. 25-7946) Elektrėnų rajono savivaldybės administracijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Ignalinos rajono savivaldybės administracijai, Jonavos rajono savivaldybės administracijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos, Lazdijų rajono savivaldybės administracijai, Rokiškio rajono savivaldybės administracijai, Tauragės rajono savivaldybės administracijai, Trakų rajono savivaldybės administracijai, Valstybinei miškų tarnybai, Valstybinei

¹ [Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos](#), patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 17¹ ir 35 punktai.

² [Teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai \(ex ante\) vertinimo tvarkos aprašas](#), patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. D1-57 „Dėl Teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai (ex ante) vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³ <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/teisekuros-poveikio-vertinimas/>

⁴ <https://epilietis.lrv.lt/lt/>.

saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos, Valstybinių miškų urėdijai, Vilniaus rajono savivaldybės administracijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai ir (TAIS Nr. 25-11701) Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai.

Finansų ministerija, Kultūros ministerija, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, Žemės ūkio ministerija, Ignalinos rajono savivaldybės administracija pastabų dėl Projekto neturėjo. Į Finansų ministerijos el. paštu pateiktą pastabą dėl kompensacijų poreikio apskaičiavimo atsižvelgta – patikslintas lydraščio 3 punktas. Į Teisingumo ministerijos pastabas atsižvelgta – Projektas patikslintas.

Kitos institucijos pastabų ir pasiūlymų nepateikė.

15. Projekto rengėjai

Projektą parengė Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupė (vadovas – Algirdas Klimavičius, tel. +370 686 17 295, el. p. algirdas.klimavicius@am.lt; patarėjas – Tomas Tukačiauskas, tel. +370 668 17 499, el. p. tomas.tukaciauskas@am.lt) bendradarbiaudama su Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (direktorė – Agnė Jasinavičiūtė, tel. +370 659 63 295, el. p. agne.jasinaviciute@vstt.lt) Kraštovaizdžio apsaugos skyriaus specialistu Viliumi Lapu (tel. +370 619 68 123, el. p. vilius.lapas@vstt.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 28 lapai.
2. Draustinių ribų planai, 9 lapai.

Laikinais einantis aplinkos ministro pareigas

Povilas Poderskis